

JAK ROZWIJAĆ INTELIGENCJE WIELORAKIE U DZIECI?

– MINI PORADNIK DLA RODZICÓW I NAUCZYCIELI:

Inteligencja werbalna (językowa):

- Czytajcie, czytajcie i jeszcze raz czytajcie.
- Grajcie w gry, takie jak: scrabble, gry słowne oraz rozwiązujcie wspólnie krzyżówki, gry ortograficzne.
- Twórzcie slogany reklamowe.
- Układajcie opowieści, opowiadajcie bajki (każdy mówi kilka zdań).
- Zachęcaj do mówienia, ale słuchaj dziecka uważnie!
- Przeprowadzajcie wspólnie wywiady.
- Kształtujcie biegłość i jakość wypowiedzi pod względem leksykalnym, fonetycznym, syntaktycznym, semantycznym.

Inteligencja matematyczno-logiczna:

- Razem gotujcie lub majsterkujcie - czynności te wymagają przestrzegania instrukcji.
- Grajcie w szachy (dodatkowo stymulują inteligencję przestrzenną), warcaby, kółko i krzyżyk oraz inne gry strategiczne, takie jak: statki lub gry planszowe (chińczyk).
- Grajcie w gry karciane („wojna”, kierki).
- Spróbujcie przewidzieć, co wydarzy się w filmie lub sztuce - komu uda się to najlepiej.
- Zagrajcie w 10 pytań - wymyśla się jakiś przedmiot, a druga osoba ma 10 pytań, żeby zgadnąć, o jaką rzecz chodzi. Odpowiadać można tylko „tak” lub „nie”. Pytania powinny zmierzać do zawężania możliwej odpowiedzi, na przykład: „Czy to człowiek?”, „Czy to osoba żyjąca?”, „Mężczyzna?”, itp.
- Zachęć dziecko do obliczania kwoty na zakupy, reszty w sklepie.
- Rozwiązujcie problemy matematyczne.
- Eksperymentujcie z cyframi, z liczbami.
- Używajcie komputera do obliczeń i wykonywania innych operacji i zadań.

Inteligencja obrazkowa (wizualno–przestrzenna):

- Zachęć dziecko do rysowania, lepienia, malowania, rzeźbienia, układania kompozycji.
- Rysujcie plany, czytajcie mapy.
- Szukajcie wzorów w chmurach lub liściach.
- Bawcie się w robienie wzorów z ciastek, kanapek.
- Zaprojektujcie dom dla ulubionej zabawki lub zwierzątka.

Inteligencja ruchowa:

- Spacerujcie, biegajcie, zachęćcie dziecko do codziennej dawki ruchu.
- Bawcie się w odgadywanie postaci lub bajek na podstawie odgrywanej mini scenki (bez słów – pantomima, inscenizacja).
- Naucz dziecko żonglować piłeczkami.
- Zachęć dziecko do uprawiania co najmniej jednej dyscypliny sportowej.
- Nauczcie się wspólnie jakichś tańców.
- Wybierzcie jakieś emocje (szczęście, poczucie winy, obawę, podekscytowanie, itp.) i poruszajcie się w sposób, który wyraża takie uczucie.
- Projektujcie, konstruujcie, układajcie klocki.
- Zajmujcie się robótkami ręcznymi.

- Stosujcie muzykę do osiągnięcia koncentracji.
- Uczcie się na pamięć za pomocą klaskania, pstrykania palcami.

Inteligencja muzyczno-rytmiczna:

- Śpiewajcie razem, np. podczas jazdy samochodem.
- Zgadnijcie nawzajem swoje nastroje na podstawie różnych tonów mrużenia.
- Wymyślajcie rymowanki, piosenki i wiersze.
- Umożliwiaj dziecku kontakt z różnymi rodzajami muzyki.
- Zauważcie, w jaki sposób muzyka jest stosowana do tworzenia nastroju i napięcia w sztukach i filmach telewizyjnych.
- Siadźcie całkowicie bez ruchu i spróbujcie zidentyfikować wszystkie dźwięki, jakie są wokół Was.
- Pokaż, w jaki sposób różne utwory muzyczne mogą zmieniać nastrój.
- Zapytaj dziecko, jak czuje się słuchając różnych rodzajów muzyki.
- Komponujcie i analizujcie utwory muzyczne.
- Zachęcajcie do gry na instrumentach, udziału w koncertach (uczestnictwo pasywne i aktywne).
- Gimnastykujcie się i relaksujcie przy muzyce.

Inteligencja interpersonalna:

- Przejrzyjcie zdjęcia w książce, gazecie lub obrazy z albumu i porozmawiajcie o tym, co czują i myślą przedstawieni na nich ludzie.
- Zagrajcie w tę grę w kawiarni lub na zakupach.
- Zagrajcie w rysunkowy słownik - partner ma za zadanie zgadnąć wyrażenie z narysowanego obrazka.
- Zachęć dziecko, żeby się z Tobą kłóciło! Ale argumenty muszą być przemyślane i logiczne.
- Szukaj okazji, żeby wspierać innych członków rodziny i chwalić ich osiągnięcia.
- Najlepszym sposobem zmiany zachowań jest pozytywne wzmacnianie dobrego zachowania, negatywne komentowanie złego.
- Przydziel dziecku co najmniej jedno zadanie.

Inteligencja intrapersonalna:

- Zachęć dziecko do traktowania wszystkich błędów jako szans na wyciągnięcie wniosków na przyszłość: „Czego możesz się nauczyć z tej pomyłki, żeby następnym razem wypaść lepiej?”.
- Zadawaj pytania podsumowujące: „Co było dzisiaj ciekawego w szkole?”, „Co było dla Ciebie trudne, nudne?”, Ale uwaga! Słuchaj cierpliwie i w żadnym wypadku - nie pouczaj!
- Pytaj się często: „Jak się czujesz?”, „Co o tym myślisz?”.
- Poświęcajcie czas na wewnętrzną refleksję.
- Słuchajcie intuicji.
- Dyskutujcie.

Inteligencja przyrodnicza:

- Nauczcie dziecko wnikliwie obserwować przyrodę. Dajcie mu szkło powiększające – niech obserwuje trawę, żuczki, mrówki.
- Uczcie je nazw krzewów, kwiatów, drzew, troski o czystość otoczenia, wskazując na wandalizm, zaśmiecanie, np. lasów, przejawy złego traktowania zwierząt.
- Pójdźcie na spacer i poszukajcie typowych cech danej pory roku.
- Poznawajcie pogodę i to, co ją powoduje.

- Zdobądźcie informacje o gwiazdach widocznych w nocy i o wszechświecie.
- Pozwól dziecku na opiekowanie się roślinami w swoim pokoju.
- Pomóż dziecku założyć zielnik.

Nauczyciel powinien być świadomy różnych typów inteligencji oraz ich różnorodnych stylów uczenia się by planować i prowadzić zajęcia w taki sposób aby było to najlepsze dla jego uczniów. Z obserwacji wynika, że każde dziecko uczy się inaczej. Zadaniem każdego nauczyciela jest uczyć dzieci w sposób uwzględniający ich predyspozycje i preferencje. W celu zastosowania inteligencji wielorakich na sali, można dokonać rozpoznania prezentowanego profilu inteligencji każdego z uczniów, jednakże za Wójcik (2009) nie jest to konieczne, sama świadomość istnienia różnych rodzajów inteligencji oraz organizowanie procesu dydaktyczno-wychowawczego, tak aby docierał do każdego z nich zwiększa efektywność procesu nauczania. Opracowywanie zajęć w ten sposób jest oczywiście pracochłonne, ale poprawia klimat i przynosi ogromną satysfakcję zarówno dzieciom jak i nauczycielowi, obserwującemu wzrost aktywności swoich wychowanków.

Literatura:

1. Gardner H.: „Inteligencje wielorakie. Teoria w praktyce.” Media Rodzina, Poznań 2002.
2. Lewis G.: „Jak wychowywać utalentowane dziecko?” Rebis, 1998.
3. Nęcka E.: „Inteligencja. Geneza. Struktura. Funkcje.” GWP, 2003.
4. Suświłło M.: „Inteligencje wielorakie w nowoczesnym kształceniu.” Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-mazurskiego w Olsztynie.
5. Szczepańska M.: „Wycieczka do Dźwiękolandii, czyli o tym, jak można rozwijać u dzieci wielorakie inteligencje”, w Edukacja w przedszkolu, 09. 2010, nr 54, s. 1-27.
6. Taraszkiewicz M., Rose C.: „Atlas efektywnego uczenia się.” Transfer Learning, 2006.
7. Wójcik, K.: „Indywidualizacja procesu nauczania, a teoria inteligencji wielorakich”; w Wszystko dla szkoły 2008, nr 12, s. 16-17.
8. Narzędzia, które pomogą nauczycielom i rodzicom rozwijać inteligencje wielorakie dzieci - Podręcznik „Ja i moja szkoła” wraz z „Domowniczkiem” przeznaczone do kształcenia zintegrowanego w klasach I, II, III szkoły podstawowej.